

ส่องเศรษฐกิจ CLMV: ประเด็นและนัยต่อไทย

พิชิตพัฒน์ เภรรัตน์สมพร
 อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 รวมทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย เวียดนาม ลาว กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย บรูไน ดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ด้วยศักยภาพทางเศรษฐกิจที่สูง รวมทั้งภูมิศาสตร์ที่ตั้งที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญ ทำให้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนถูกจับตามองจากประชาคมโลกเป็นอย่างมาก

ภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศกัมพูชา ลาว เวียดนาม และเวียดนาม หรือกลุ่มประเทศ CLMV เป็นประเทศที่นักลงทุนและนักธุรกิจของไทยให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ด้วยศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจ ผสมกับการเชื่อมโยงกับประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอย่างประเทศจีน ทำให้การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ นั้น จำเป็นต้องพึ่งพาการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจผ่านคาบสมุทรอินโดจีน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

คำพูดหนึ่งที่นักลงทุนและนักธุรกิจน่าจะคุ้นเคยเป็นอย่างดี คือ “การลงทุนมีความเสี่ยง ผู้ลงทุนควรศึกษาข้อมูลก่อนตัดสินใจลงทุน” ด้วยเหตุนี้ การขยับขยายการลงทุนไปยังกลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่อย่าง กลุ่มประเทศ CLMV นั้นย่อมมีความเสี่ยง แม้ว่าการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มประเทศนี้สามารถทำได้ง่ายกว่าในยุคอินเทอร์เน็ต ทว่าถ้าหากทุกท่านลองหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มประเทศ CLMV ท่านก็จะพบว่า มีข้อมูลอยู่อย่างมากมาย และกระจัดกระจาย จนอาจจะทำให้ใครหลาย ๆ คนถึงกับไม่อยากจะอ่าน แม้ว่าบางคนยังอาจจะใจแข็งหาข้อมูลต่อไป แต่ท่านก็อาจจะพบเจอกับอุปสรรค เพราะข้อมูลที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมทุกมิติของการลงทุนและการทำธุรกิจ การรวบรวมข้อมูลของกลุ่มประเทศ CLMV เพื่อประเมินความเสี่ยงนั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างกลยุทธ์การลงทุนและการดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

เศรษฐกิจฉบับนี้ ผมอยากขอแนะนำหนังสือเรื่อง “ส่องเศรษฐกิจ CLMV: ประเด็นเด่นและนัยต่อไทย” หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือรวบรวมผลงานวิจัยภายใต้โครงการ “จับตาอาเซียน” (ASEAN Watch) โดยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก (บทแรกและบทสุดท้าย) เป็นภาพรวมและบทสรุปสถานะเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ CLMV ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น โครงสร้างการผลิต โครงสร้างประชากร แรงงาน การจ้างงาน การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศ และความยากง่ายในการประกอบธุรกิจอีกด้วย ส่วนที่สอง (บทที่สองถึงบทที่ห้า) นำเสนอประเด็นเฉพาะด้านของกลุ่มประเทศ CLMV แต่ละประเทศ และข้อสรุปนัยต่อประเทศไทย

บทที่สองเรื่อง “ประชากรและแรงงานของกัมพูชา” โดย รศ.ดร.กิริยา กุลกลการ นำเสนอโครงสร้างประชากรของประเทศกัมพูชา และเชื่อมโยงกับเรื่องแรงงาน จุดเด่นของบทนี้คือ การศึกษา สังเคราะห์ และสรุปนโยบายและสวัสดิการของประชากรและแรงงานประเทศกัมพูชาด้วยภาษาที่ไม่ซับซ้อนและเข้าถึงได้ง่าย แต่ละเอ็ดและครอบคลุมทุกมิติ มีการเรียบเรียงข้อมูลและนำเสนออย่างเป็นลำดับชัดเจน และที่สำคัญคือ การสัมภาษณ์คนไทยที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานที่ประเทศกัมพูชาโดยตรง ในจุดนี้ทำให้เนื้อหาในบทนี้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ผู้อ่านจะได้รับเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีแผนจะเข้าไปทำธุรกิจในประเทศกัมพูชาในอนาคต

บทที่สามเรื่อง “การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ของ สปป.ลาว” โดย ผศ.ดร.เนศรา สุขพานิช เนื้อหาหลักของบทนี้เริ่มจากการอธิบายภาวะเปรียบเทียบด้านการลงทุนของประเทศลาวตามด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ด้านภาษีจากการลงทุนและแนวโน้มของการลงทุนจากต่างประเทศ การสังเคราะห์ปัจจัยหลักในการตัดสินใจไปการลงทุนในต่างประเทศ ทั้งปัจจัยดึงและปัจจัยผลัก (Pull and Push Factors) และปัจจัยความได้เปรียบเฉพาะด้าน

ของบริษัทที่เข้าไปลงทุน รวมถึงการลงทุนจากประเทศต่าง ๆ อาทิ ไทย จีน ญี่ปุ่น และเวียดนาม ด้วยบทที่สี่เรื่อง “การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในภาคทรัพยากรธรรมชาติของเมียนมา”

โดย ผศ.ดร.อนัน อรุณเรืองสวัสดิ์ นำเสนอเรื่องการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเมียนมา เนื่องจากประเทศเมียนมาตั้งอยู่บนพื้นที่ที่เต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ การลงทุนจากต่างประเทศส่วนใหญ่จึงกระจุกตัวอยู่ในธุรกิจที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เนื้อหาหลักเริ่มต้นจากนโยบายการควบคุมการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งการเรียงลำดับเนื้อหานี้ได้เรียงลำดับตามเวลาของเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ต่อมาผู้วิจัยยังได้พูดถึงภาพรวมการลงทุนจากต่างประเทศในเมียนมาว่ามีลักษณะและผลตัวอย่างไรบ้าง การวิเคราะห์ภาพรวมของการลงทุนในทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเมียนมา เจาะลึกลงไปในอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และอุตสาหกรรมเหมืองแร่ การวิเคราะห์ยังมีความต่อเนื่องไปถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ อย่างแนวคิด “คำสาปแห่งทรัพยากร” (Resource Curse) และความเป็นไปได้ที่ประเทศเมียนมาจะหลุดพ้นจากคำสาปนี้ ถือได้ว่าเป็นหัวข้องานวิจัยที่ทำได้ที่น่าสนใจมาก

บทที่ห้าเรื่อง “นโยบายและการพัฒนาอุตสาหกรรมของเวียดนาม” โดย ผศ.ดร.ชญานี ชะโนทัย ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมเร็วกว่าประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศ CLMV จึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้วิจัยได้นำหัวข้อนี้มาเป็นเนื้อหาหลัก จุดเด่นของบทนี้คือการเจาะลึกแผนภูมิศาสตร์อุตสาหกรรมและการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศเวียดนาม รวมไปถึงการวิเคราะห์เรื่องผลิตภาพของแรงงานในประเทศเวียดนามอีกด้วย เพราะประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในสัดส่วนที่สูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกัน และยังเป็นประเทศที่มีนโยบายผลักดันยกระดับเศรษฐกิจให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ภายในปี พ.ศ. 2563 อีกด้วย การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศเวียดนามจึงมีนัยสำคัญต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก ทั้งในฐานะคู่แข่งและเป้าหมายความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจในอนาคต

หนังสือ “ส่องเศรษฐกิจ CLMV: ประเด็นเด่นและนัยต่อไทย” เป็นหนังสือที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ CLMV ได้อย่างครบถ้วน พร้อมทั้งการเจาะลึก การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ประเด็นทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมการค้าเสรีที่สำคัญของประเทศต่าง ๆ หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการข้อมูลการลงทุนและการประกอบธุรกิจในกลุ่มประเทศนี้ รวมไปถึงกลุ่มนักวิชาการ ภาครัฐ เอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป

หนังสือ ส่องเศรษฐกิจ CLMV: ประเด็นเด่นและนัยต่อไทย

ผู้แต่ง รศ.ดร.กิริยา กุลกลการ
 ผศ.ดร.เนศรา สุขพานิช
 ผศ.ดร.อนัน อรุณเรืองสวัสดิ์
 ผศ.ดร.ชญานี ชะโนทัย

ผู้จัดพิมพ์ โครงการ “จับตาอาเซียน” (ASEAN Watch) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ปีที่พิมพ์ 2561

